

Folyóiratok.

— Az „Erdély“, az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület értesítője 1—2. kettős füzeté az első, a mely az új szerkesztő, dr. *Gyalui* Farkas neve alatt megjelent. Lukács Béla arczképe és életrajza nyitja meg. Aztán a balázsfalviak kirándulása adott a szerk. tollába tanulságos reflexiókat. A lábszánkózásról két cikk is szól, általánosságban *Chernel* Antaltól (magyarázó képekkel) és különös tekintettel Kolozsvár és környékére *Markóczy* Antaltól. *Molnár* Endre: Időjárás és turisztaságról szóló cikke után az élénk egyesületi életről szóló jelentések hosszú sorozata egészíti ki a füzetet, melynél több eddigelé nem jelent meg.

— Az *Akadémiai Értesítő* ápr. füzeté három jelentést közöl pályázatokról, aztán *Nagy* Ferencnek: A magyar tengerjogról tartott akad. székfoglalójából olvasunk kivonatot. *Kuun* Géza gróf *Gurdézi* persa író szövegét ismerteti a régi magyarokról párhuzamos összehasonlításban *Ibn-Roszteh* arab író szövegével. Végül az 1843/44-iki országgyűlés kerületi üléseinek naplójáról olvasunk előterjesztést *Zichy* Antaltól. Folyóiratok szemléje zárja be a *Szily* Kálmán főtávkár gondos szerkesztésében megjelenő mindig tartalmas folyóirat eme füzetét.

— A „Századok“ ápr. füzetét *Mátyás* Flórián nyitja meg: Magyar történeti problémák cz. értekezésével, mely Árpádkori történeti kérdéseket taglal. *Komáromy* András A „bűbájos“ *Báthory* Annáról, a daliás Gábor fejedelem regényes hajlamú s hasonlóan élvsovár nővéréről fest egy plastikus képet. *Pecz* Vilmos *Zotikos* költeményét a várnai csatáról méltatja történeti kútfői szempontból és bemutatja azt magyar kötetlen fordításban is. Történeti irodalom és tárcza következik.

— A *Magyar Történeti Életrajzok* 3. füzeté befejezi *Széchy* Károly tanulmányát gróf *Gvadányi* Józsefről és megkezdí *Schönherr* Gyula pályanyertes munkájának közlését: *Hunyadi* Corvin János életrajzát, szép illusztrációkkal.

— Az *Egyetemes Philologiai Közlöny* IV. füzetét *Hegedüs* István nyitja meg, *Senecat*, mint dráma íróát méltatván. *Binder* Jenő: *Gyergyai* Argiriusának forrásáról, *Lázár* Béla a *Fortunatus*-meséről a francia irodalomban ír. *Brassai* Sámuel észrevételeket tesz *Pozder* Károly *Horatius*áról, *Angyal* Dávid pedig *Kisfaludy* Sándor *Bánk-járól* írván, fentartja és *Róna* Béla ellenkező állításával szemben bizonyítja az ő előbbi meggyőződését, hogy *Kisfaludy* nem ismerhette a *Katona* József *Bánk-bánját*. — Irodalmi szemle stb. fejezik be a füzetet.

— A *Protestáns Szemle* 4-dik füzetében a *Kossuth* Lajos emlékének szentelt kegyeletes szavak után dr. *Vargha* Gyula néhány statisztikai adatot közöl az ev. ref. egyházzól *Pokoly* József folytatja a magyar prot. házassági jog rövid történetét 1786-ig. *Révész* Kálmán megjegyzéseket tesz a házassági jogról szóló törvényjavaslatra. Mellékelve van *Fejes* István értekezése: A prot. egyház feladata tekintettel a jelen egyházpolitikai és társadalmi kérdésekre. Bpest, 1894. 24 l. Ára 20 kr.

— A „*Hadtörténeti Közlemények*“ f. é. II-ik füzeté egy becses hadtörténeti forrásmunkát közöl: *Voith* Ferdinánd vezérkari őrnagy emlékiratát

Mesko tábornok visszavonulásáról az 1809-iki győri csata után. *Komáromy* András Rhédey Ferencz Bocskay korabeli váradi kapitányról ír. Ezt követi *Vóradí* Gábor jutalmazott pályaműve: Savoyai Jenő és a Nándorfehérvár elleni hadjárat 1716—17-ben, az „utolsó tatárjárás” történetével kibővítve. *Illésy* János a várvizsgálatok 1557—58-ban közlését fejezi be; *Gömöry* Gusztáv pedig Hatvan ostroma és bevétele történetét 1596-ban. Érdekes hadtörténeti apróságok fejezik be a tartalmas füzetet.

— *Az Archaeologiai Értesítő* apr. füzetében *Rései* Viktor: Néhány antik bronz-szobrocskát ismertet a n. múzeumból. *Szinte* G. „Kerek erőd Krivádia fölött” cz. cikkében leírja azt az érdekes várszerű erődöt, mely a Petrozsényba vezető vasútvonal és országút mellett az erdélyi határhavasok északi ágazatai aljában egy jelentéktelen dombon, de mély patak és meredek vízmosás között emelkedik. A körerődöt (melynek átmérője 13·3 méter, s mely fedve nem volt) még a rómaiak építették az Alduna vidékéről a Vulkán-szoroson át a Hát-szegi völgybe vezető út biztosítására. (Három képpel illusztrálva.) *Neudeck* Gyula viszont Tiberius útját az Aldunán írja le, mely nem más, mint az u. n. Traján útjának egy része, melyet az Alduna szerbiai partján még Tiberius császár építtetett Kr. u. 33—34-ben. Képekkel van ez is illusztrálva. Ezen főcikknek után *Bella* Lajos csomai leletekről, *Varga* Antal a hódmező-vásárhelyi ásatásokról, *Thallóczy* Lajos Mátyás király és Beatrix domborműves arcképeinek történetéhez, *Bisenius* Antal a pozsonyi várkapolna festésének történetéhez, *Mihálík* József Kecskeméti Ottó s Péterről közölnek adatokat Levelezés, irodalom, hiv. közlemények s különfélék zárják be az érdekes füzetet.

— *A Magyar Nyelvőr* apr. füzetében szómagyarázatok között érdekes az Erdélyben régebben általánosan használt *ejtel* (ürmertéket jelentő szó) magyarázata. *Melich* János szerint ez a német (erdélyi szász) *achtel* szóból származott. Egyéb apróságok között *Balassa* József a szlavoniai nyelvjárásról értekezik.

Szaksztályi Értesítő.

Szaksztályunk ápril hó 11-én *választmányi ülést* tartott, melyen elhatároztatott, hogy a tagdíj hátrálékokat május 10-én túl postai megbizással szedik fel; hogy ezután az Erdélyi Múzeumból az előfizetők örvendetes gyarapodása miatt 100 példánnyal többet nyomatunk, hogy az eddigi évfolyamokat két tagtársunknak kérésére 10 frtjával átengedjük s hogy a jövő évtől fogva hazai és külföldi folyóiratokkal nagyobb mérvű csereviszonyt kezdeményezünk.

Szaksztályunk *május havi ülést* 12-én tartotta meg *Szamosi* János elnöklete alatt.

1. *Szigethy* Lajos munkáját: Nagyajtai Cserei Mihály élet és jellemrajzát mutatta be a titkár.

2. Új tagokká választottak: *Tagányi* Károly orsz. al-levéltárnok, *Szigethy* Lajos eperjesi coll. tanár, és a bpesti I. ker. kath. gymnasium.